

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет іноземних мов

Кафедра німецької філології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ**

Другий (магістерський) рівень

Освітня програма
«Німецька мова і література»

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація «035.043 Германські мови та
літератури (переклад включно),
перша – німецька»

Галузь знань
03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “27” серпня 2021 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Комунікативні стратегії (вибіркові дисципліни/загальна підготовка)
Викладач (-і)	Корольова Наталія Олександрівна Кандидат філологічних наук Доцент кафедри німецької філології
Контактний телефон викладача	099 08 40 968
E-mail викладача	nataliia.korolova@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Денна, заочна, дистанційна
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Відповідно до Плану-графіку контролю самостійної роботи викладачами кафедри, на якій читається дисципліна.
2. Анотація до курсу	
Дисципліна "Комунікативні стратегії" викладається на другому році навчання для студентів 2-го (магістерського) рівня спеціальності 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька. Основними організаційними формами навчання є лекційні та семінарські заняття. Лекції покликані підвищити інтерес студентів до глибшого самостійного вивчення питань курсу. Семінарські заняття закріплюють набуті на лекціях і під час самостійної підготовки знання з курсу, сформулюють у студентів самостійне, творче осмислення фактів основних проблем теорії комунікації з урахуванням тенденцій в розвитку цієї науки в контексті багатоаспектного характеру моделей комунікації та взаємозалежності і взаємозв'язку її елементів. Курс вивчається у 3-му семестрі і завершується теоретичним модулем (залік). Лекційна тематика базується на принципових положеннях лінгвістики, філософії, історії, соціології, культурології та комунікативістики і має науково-пізнавальну спрямованість. На семінарських заняттях розглядаються найбільш проблемні питання курсу як у вигляді дискусій, так і у формі доповідей і презентацій студентів. Курс викладається німецькою мовою.	
3. Мета та цілі курсу	
Метою курсу є формування професійної особистості лінгвіста-дослідника та перекладача-практика, котрий володіє всебічними комплексними знаннями щодо сучасних способів комунікативного впливу на людину як особистість або групу людей в різних комунікативних ситуаціях, та здатний проводити аналіз творів різних жанрів з метою виявлення прихованих прийомів маніпулювання особистістю, що досягається всебічним розкриттям змісту ключових теоретичних концепцій та термінів сучасної комунікативістики, ознайомленням студентів магістратури з основними науковими підходами до дослідження проблем, що пов'язані з феноменом соціальної комунікації, а також формуванням навичок практичного застосування основних методів аналізу процесів комунікації. Курс підсумовує базові теоретичні знання з прагмалінгвістики, трансляторики, лінгвістики тексту, когнітивної лінгвістики, мовної дидактики, психології, філософії та надає їм практичного комунікативного спрямування.	
Основні цілі курсу передбачають: - ознайомлення з історією та сучасними тенденціями теорії комунікації; - засвоєння студентами термінологічного апарату, що дозволяє оперувати інформацією стосовно проблематики новітніх досліджень у сфері комунікативної лінгвістики; - освітлення прагматичного аспекту вербальної та невербальної комунікації; - окреслення основних рівнів соціальної комунікації, особливостей комунікації в різних сферах соціального життя;	

- сприяння розширенню наукових горизонтів студентів за допомогою звернення до міждисциплінарних наукових знань, залучення даних споріднених наук (філософії, семіотики, міжкультурної комунікації, лінгвокультурології, літературознавства), а також виробленню аналітичних підходів у розгляді питань, що носять проблемний характер;
- формування у студентів самостійного, творчого осмислення основних проблем теорії комунікації з урахуванням тенденцій в розвитку цієї науки;
- розгляд питань, пов'язаних з дослідженнями в області масової комунікації;
- засвоєння вербальних та невербальних методів і прийомів комунікації на основі знань основних комунікативних стратегій та тактик, що виокремлюються у межах сучасної комунікативістики;
- ознайомлення студентів з методикою наукових досліджень у сфері соціальної комунікації;
- практичне застосування професійно-орієнтованих якостей особистості, вирішення професійних комунікативних завдань.

4. Результати навчання (компетентності)

Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних теоріях, напрямках і школах.

Володіння методами наукового аналізу і структурування мовного й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

Володіння читанням на мові, з якої здійснюється переклад на рівні 4 (другий найвищий рівень за шкалою Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти: адекватна операційна компетентність – здатність розуміти довгі та складні документальні, літературні тексти, оцінюючи особливості їхнього стилю. Здатність розуміти спеціалізовані статті та довгі технічні інструкції).

Володіння письмовою мовою, якою здійснюється переклад, на рівні 5 (найвищий рівень за шкалою Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти: глобальна операційна компетенція – здатність легко писати чіткий, послідовний текст у певному стилі; здатність писати складні листи, доповіді й статті, представляючи проблему (предмет розгляду) за допомогою логічної структури, що допомагає адресатові виокремити та запам'ятати значущі пункти.

Здатність характеризувати теоретичні та практичні аспекти з обраної спеціальності.

Здатність здійснювати науковий аналіз мовного й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

Здатність розуміти складні документальні чи літературні тексти, оцінюючи особливості їхнього стилю; розуміти спеціалізовані статті та технічні інструкції.

Володіння прийомами забезпечення якості перекладу.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10 год.
самостійна робота	60 год.

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність		Курс (рік навчання)	Нормативни й / вибірковий	
III-й	035 Філологія		II-й	вибірковий	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдан ня, год	Вага оцінки	Термін виконання
Thema 1. Kommunikation als Element der menschlichen Zivilisation. 1. Kommunikation als Prozess. 2. Allgemeine Merkmale der Kommunikation. 3. Entwicklung der Rolle der Kommunikation in der Informationsgesellsc haft. Modellierung der Kommunikation in verschiedenen Wissenschaftsgebiet en.	Лекція 1 <				

Seminar 1. Semiotik der Kommunikation.					
1. Semiotik als Wissenschaft über Zeichen und Zeichensysteme. 2. Zeichenstruktur, semiotisches Dreieck. 3. Sprache als Zeichensystem: Merkmale. 5. Physiologische und kulturspezifische Grundlagen der nonverbalen Kommunikation. 6. Nonverbale Kommunikationskomponenten. 7. Paraverbale Kommunikation. 8. Tierkommunikation.					
Thema 3. Grundlagen der Kommunikationsforschung.	Лекція 3	Див. вище	2 год.		Друге практичне заняття, 3 тиждень семестру
1. Lineare (Kommunikationsmodelle von H. Lasswell, Claude E. Shannon und Warren Weaver; <i>Rauschenbegriff</i>) und nichtlineare Kommunikationsmodelle. 2. Analyseeinheiten, Formen und Mittel der Kommunikation. 3. Arten und Funktionen der Kommunikation. 4. Kommunikatives Umfeld und Sphären der Kommunikation.	Самостійна робота		10 год.		Друге практичне заняття, 3 тиждень семестру
Thema 4. Sprechakttheorie.	Лекція 4 Практичне	Див. вище	2 год. 2 год.	Аудиторна робота	Друге практичне заняття, 3-

1. Ausgangspunkte und Grundanliegen. 2. Theorie von Austin. 3. Der Beitrag von Searles. 4. Einordnung der Sprechakte von Wunderlich. 5. Indirekte Sprechakte. Seminar 2. Kommunikationsbarrieren und Informationsverzerrung 1. Kommunikationsbarrieren: Entwicklung des Begriffes. 2. Klassifikation von Kommunikationsbarrieren. 3. Charakteristik von Kommunikationsbarrieren. 4. «Menschliche» Kommunikationsbarrieren. 5. Informationsverzerrung in Kommunikationssystemen. 6. Klassifikation der Informationsverzerrungen. 7. Informationsverzerrung in Massmedien. 8. Fake-Nachrichten vs humoristische Fake-Nachrichten.	заняття 2			10; самостійна робота 10	й тиждень семестру
	Самостійна робота		6 год.		Друге практичне заняття, 3-й тиждень семестру
Thema 5. Interpersonelle Kommunikation und Massenkommunikation 1. Psychologische und soziale Merkmale des	Лекція 5	Див. вище	2 год.		Третє практичне заняття, 4 тиждень семестру

[illegible]

Strategien der Selbstdarstellung. 3. Strategie und Taktik der Überredung. 4. Strategie und Taktik der Diskreditierung. 5. Kommunikative Strategien des Trostes. 6. Besonderheiten von kommunikativen Strategien innerhalb der computergestützten Kommunikation. 7. Strategie und Taktik der kommunikativen Sabotage. 8. Gender-Besonderheiten von kommunikativen Strategien. Die Analyse von kommunikativen Situationen in den Texten deutscher Literatur der Moderne.					
Thema 7. Der Mensch als Subjekt der Kommunikation. Die Besonderheiten der Interaktion im Kommunikationsprozess. 1. Sprachverhalten, Sprachtätigkeit, Sprachkommunikation. 2. Einheiten und Methoden der Analyse des Sprachverhaltens. Der individuelle Stil des Sprachverhaltens.	Лекція 7 Практичне заняття 4	Див. вище	2 год. 2 год.	Аудиторна робота 10; самостійна робота 10	Підсумковий контроль, 9-й тиждень семестру

3. Der verbale Ausweis. 4. Der Begriff <i>Rolle</i>. Rollentypen. Der Begriff Rolle in der Transaktionsanalyse von E. Bern. 5. Besonderheiten der kommunikativen Rolle des Sprechers und Hörers im Kommunikationsprozess. Seminar 4. Besonderheiten der manipulativen Einwirkung in der Massenkommunikation. 1. Der Begriff manipulative Einwirkung. 2. Psychologische Grundlagen der manipulativen Einwirkung. 3. Methoden zur Präsentation der Nachricht. 4. Die Besonderheiten der manipulativen Einwirkung in Werbung. 5. Die Besonderheiten der manipulativen Einwirkung im Fernsehdiskurs. 6. Filmwesen als Mittel zur manipulativen Einwirkung. 7. Massenkultur: Begriff, Merkmale, Besonderheiten des Einflusses auf das Bewusstsein. 8. Internet-Kommunikation: Besonderheiten des					
--	--	--	--	--	--

Einflusses auf das Bewusstsein.					
Thema 8. Text als Mittel zur verbalen Einwirkung 1. Das Problem des Verstehens und die Techniken des Verstehens des Textes. 2. Text in Massenkommunikation. 3. Das Problem des Motivs und der Motivation. Die Rolle von Emotionen in der Kommunikation. 4. Sprachspiel. 5. Das äußerliche, verhaltensmäßige, kommunikative Image. Der Einfluss des Images auf die Effektivität der Kommunikation. 6. Mittel zur Effektivitätsentwicklung der Kommunikation.	Лекція 8	Див. вище	2 год.	Аудиторна робота 10; самостійна робота 10	Підсумковий контроль, 9-й тиждень семестру
	Самостійна робота		10 год.		Підсумковий контроль, 9-й тиждень семестру
Thema 9. Methoden zur Analyse von Texten führender Politiker 1. Modelle der Führungspersönlichkeiten. 2. Charakteristiken der Führungspersönlichkeiten. 3. Psychologische Analyse. 4. Motivationsanalyse. 5. Narrative Analyse. 6. Rollenanalyse. 7. Kognitives Mapping. Seminar 5.	Лекція 9 Практичне заняття 5	Див. вище	2 год. 2 год.		П'яте практичне заняття, 7-й тиждень семестру
	Самостійна робота		10 год.		П'яте практичне заняття, 7-й тиждень семестру

Merkmale der Kommunikation in Krisensituationen.					
Interkulturelle Kommunikation.					
1.Besonderheiten der Kommunikation in Krisensituationen.					
2.Mechanismen der kommunikativen Einwirkung in Krisensituation.					
3.Semiotische Mechanismen der Einwirkung.					
4.Kommunikative Mechanismen der Einwirkung.					
5.Kognitive Mechanismen der Einwirkung.					
6.Kommunikation in der Entscheidungstheorie.					
7.Verhandlungstheorie.					
8.Interkulturelle Kommunikation.					
Thema 10. Methoden der Analyse von Massenmedien	Лекція 10	Див. вище	2 год.	Підсумкова контрольна робота 20	8-й тиждень семестру
1.Contentanalyse.					
2. Analyse der Propagierung.					
3. Analyse von Gerüchten.	Самостійна робота		2 год.		8-й тиждень семестру
Підсумкова контрольна робота				4	9-й тиждень
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу		Система контролю знань студентів здійснюється через:			
		• поточний контроль – (1) усне та письмове опитування на семінарських заняттях, (2) перевірку виконання студентами самостійної роботи, які мають на меті перевірити рівень теоретичних знань з курсу та практичних навичок володіння студентами німецьким мовленням;			

	• підсумковий контроль – підсумкова контрольна робота: тестові завдання, які охоплюють матеріал лекційного курсу включно із матеріалом, що вноситься на самостійне опрацювання. Розподіл балів за семестр: Аудиторна робота – 40 балів Самостійна / індивідуальна робота – 40 балів Підсумкова контрольна робота – 20 балів
Вимоги до письмової роботи	Підсумкова контрольна робота – тестові завдання, які охоплюють матеріал лекційного курсу включно із матеріалом, що вноситься на самостійне опрацювання. Тест складається з 20 завдань формату «множинний вибір», виконання яких демонструє рівень теоретичних знань та сформованості у студентів науково-комунікативної, методологічної, термінологічної та соціокультурної компетенцій. Правильний варіант відповіді оцінюється в 1 бал. Нерозбірливо написана, невірна відповідь, її відсутність – 0 балів. Зразок завдання підсумкової контрольної роботи (тесту): 1. Der Begriff Kommunikation bezeichnet: A. Mittel des Umganges von entfernten Objekten B. Fernmeldewesen C. der Umgang von Menschen und anderen sozialen Subjekten 2. Zu den Methoden der Untersuchung von Kommunikation gehören: A. pragmatische Analyse B. Analyse von lexikographischen Definitionen C. Diskurs-Analyse Перелік питань, які виносяться на підсумкову контрольну роботу: 1. Kommunikation als Prozess. Allgemeine Merkmale der Kommunikation. 2. Entwicklung der Rolle der Kommunikation in der Informationsgesellschaft. 3. Modellieren der Kommunikation in verschiedenen Wissenschaftsgebieten. 1. Hauptkategorien der kommunikativen Linguistik. 2. Sprachliche Persönlichkeit und kommunikative Situation. 4. Hauptkategorien der Kommunikation: Sprechgenre, kommunikative Strategie und Taktik, Präsupposition. 5. Nonverbale Einheiten der Kommunikation. 6. Sozialrollen der Kommunikanten. 1. Lineare (Kommunikationsmodelle von H. Lasswell, Claude E. Shannon und Warren Weaver; Rauschenbegriff) und nichtlineare Kommunikationsmodelle. 2. Analyseeinheiten, Formen und Mittel der Kommunikation. 3. Arten und Funktionen der Kommunikation.

	4. Kommunikatives Umfeld und Sphären der Kommunikation. 2. Ausgangspunkte und Grundanliegen. 3. Theorie von Austin. 4. Der Beitrag von Searles. 5. Einordnung der Sprechakte von Wunderlich. 6. Indirekte Sprechakte. 7. und soziale Merkmale des Kommunikationsaktes. 8. Modelle der kommunikativen Persönlichkeit. 9. Theorie der Massenkommunikation. 10. Modelle der Massenkommunikation. 11. Funktionen der Massenmedien. 12. Methoden zur Analyse der Massenkommunikation. 13. Die Begriffe kommunikative Strategie, kommunikative Taktik, kommunikative Absicht, kommunikative Erfahrung, Dialogmodus. 14. Die wichtigsten Arten von kommunikativen Strategien und kommunikativen Taktiken. 15. Prinzip der Kooperation und Prinzip der Konfrontation. 16. Sprachverhalten, Sprachtätigkeit, Sprachkommunikation. 17. Einheiten und Methoden der Analyse des Sprachverhaltens. Der individuelle Stil des Sprachverhaltens. 18. Der verbale Ausweis. 19. Der Begriff Rolle. Rollentypen. Der Begriff Rolle in der Transaktionsanalyse von E. Bern. 20. Besonderheiten der kommunikativen Rolle des Sprechers und Hörers im Kommunikationsprozess. 21. Das Problem des Verstehens und die Techniken des Verstehens des Textes. 22. Text in Massenkommunikation. 23. Das Problem des Motivs und der Motivation. Die Rolle von Emotionen in der Kommunikation. 24. Sprachspiel. 25. Das äußerliche, verhaltensmäßige, kommunikative Image. Der Einfluss des Images auf die Effektivität der Kommunikation. 26. Mittel zur Effektivitätsentwicklung der Kommunikation. 27. Modelle der Führungspersönlichkeiten. 28. Charakteristiken der Führungspersönlichkeiten. 29. Psychologische Analyse. 30. Motivationsanalyse. 31. Narrative Analyse. 32. Rollenanalyse. 33. Kognitives Mapping. 34. Contentanalyse. 35. Analyse der Propagierung. 36. Analyse von Gerüchten.
Семінарські заняття	• Усне опитування з теми семінарського заняття; • Письмове опитування з теми семінарського заняття; • Заняття у форматі конференції та «круглого стола»; • Тестові завдання формату «множинний вибір», які мають на меті перевірити рівень теоретичних знань з

	теми семінарського заняття. Усне опитування реалізує поточний облік успішності студентів на основі чотирибальної шкали оцінок за виконання того чи іншого виду завдання. Так, 5 балів студент отримує за вичерпну відповідь з теоретичного питання, яке розглядається, за умови її оформлення відповідно до норм усного німецького мовлення. 4 бали – за повну відповідь, проте з однією-двома змістовими неточностями, незначною кількістю мовних помилок. 3 бали – за неповну відповідь, або таку, що містить ряд змістових неточностей і незначну кількість мовних помилок. 2 бали – за часткову, з грубими змістовими недоліками відповідь, або за її невідповідність питанню чи відсутність взагалі; відповідь, що містить значну кількість помилок, які порушують акт комунікації, унеможливають розуміння змісту висловленого.
--	---

Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до підсумкового контролю за умови отримання не менше 32 балів за аудиторну та самостійну роботу.				
	Контроль	Аудитор на робота	Самостійна робота	Підсумкова контроль на робота	Всього
	Ваговий коефіцієнт	8	8	4	
	Максимальна к-ть балів	40	40	20	100
		„5” – 40 „4” – 32 „3” – 24 „2” – 16	„5” – 40 „4” – 32 „3” – 24 „2” – 16	„5” – 20 „4” – 16 „3” – 12 „2” – 8	

7. Політика курсу

- Студент повинен вчасно приходити на заняття. Викладач може не допустити студента до заняття, якщо він/вона спізнився без поважної причини.
- У випадку пропуску 5 чи більше лекційних/ семінарських занять без поважної причини, студент може бути не допущений до підсумкового контролю (заліку), або його/її підсумкова оцінка буде знижена;
- Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю;
- Студент має брати активну участь у семінарських заняттях;
- Студент повинен бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення питань на лекційних і семінарських заняттях;
- Студент на свій вибір має підготувати один виступ/реферат/презентацію з матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення;
- Студент може перездатити будь-яку тему семінарського заняття;

- Студент може перездати підсумкову контрольну роботу у випадку отримання оцінки «незадовільно»;
- У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю, студент отримує «0» балів.
- Студент повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу; інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють навчальний процес у ЗВО.

8. Рекомендована література

1. Апресян Ю.Д. Избранные труды в 2-х т. / Юрий Дереникович Апресян. – М.: Языки русской культуры, 1995. – 568 с.
2. Арутюнова Н.Д. Истоки, проблемы и категории прагматики / Н.Д. Арутюнова, Е.В. Падучева // Новое в зарубежной лингвистике. – 1985. – Вып. 16. – С. 8–42.
3. Арутюнова Н.Д. Типы языковых значений: Оценка. Событие. Факт / Нина Давидовна Арутюнова. – М.: Наука, 1988. – 341 с.
4. Бахтин М.М. Собрание сочинений: в 7 т. / Михаил Михайлович Бахтин. – М.: Русские словари, 1996. – Т. 5: Проблема речевых жанров. – С. 159–206.
5. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник / Флорій Сергійович Бацевич. – К.: ВЦ "Академія", 2004. – 344 с.
6. Бацевич Ф.С. Філософія мови: Історія лінгвофілософських учень / Флорій Сергійович Бацевич. – К.: ВЦ "Академія", 2008. – 240 с.
7. Бацевич, Ф.С. Нариси з комунікативної лінгвістики / Флорій Сергійович Бацевич. – Львів: Вид. центр Львівськ. нац. ун-ту, 2003. – 247 с.
8. Бацевич Ф.С. Лінгвістична генетика: проблеми і перспективи / Флорій Сергійович Бацевич. – Львів ПАІС, 2005. – 262 с.
9. Берн Э. Игры, в которые играют люди: Психология человеческих взаимоотношений; Люди, которые играют в игры: Психология человеческой судьбы / Эрик Берн. - М.: ФАИР-ПРЕСС, 1999. - 480 с.
10. Богданов В.В. Функции вербальных и невербальных компонентов в речевом общении / В.В. Богданов // Языковое общение: единицы и регулятивы. - 1987. - С. 18-26.
11. Вежбицкая А. Язык. Культура. Познание / Анна Вежбицкая. – М.: Русские словари, 1996. – 416 с.
12. Верещагин Е.М. Коммуникативные тактики как поле взаимодействия языка и культуры / Евгений Михайлович Верещагин // Русский язык и современность. Проблемы и перспективы развития русистики: доклады. – 1991. – Ч. 1. – С. 32–43.
13. Гавра Д. Основы теории коммуникации [Текст]: учебное пособие / Д. Гавра. – СПб. : Питер, 2011. – 288 с.
14. Германова Н.Н. Коммуникативная стратегия комплимента и проблемы типологии речевых этикетов / Н.Н. Германова // Язык и мо-дель мира: Сб. науч. тр. - 1993. - Вып. 416. - С. 27-39.
15. Голубовська І.О. Актуальні проблеми сучасної лінгвістики: курс лекцій / Ірина Олександрівна Голубовська, Ігор Русланович Корольов. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011. – 223 с.
16. Голубовська І.О. Етнічні особливості мовних картин світу / Ірина Олександрівна Голубовська. - К.: Логос, 2004. - 284 с.
17. Голубовська І.О. Мовна особистість як лінгвокультурний феномен / І.О. Голубовська // Studia Linguistica. - К.: ВПЦ "Київський університет", 2008. - Вип. 1. - С. 25-33.
18. Горелов И.Н. Основы психолінгвістики / И.Н. Горелов, К.Ф. Седов. - [3-е перераб. и дополн. изд.]. - М.: Лабиринт, 2001. - 304 с.
19. Дейк, ван Т.А. Стратегии понимания связного текста / Т.А. ван Дейк, В. Кинч // Новое в зарубежной лингвистике. Когнитивные аспекты язы -ка. - 1988. - Вып. 23. - С. 153-212.

20. Дейк ван Т.А. Язык. Познание. Коммуникация / Тойн А. ван Дейк. - М.: Прогресс, 1989. - 310 с.
21. Дементьев В.В. Непрямая коммуникация и ее жанры / Валерий Васильевич Дементьев. - Саратов: Изд-во Сарат. ун-та, 2000. - 248 с.
22. Демьянков В.З. Когнитивная лингвистика как разновидность интерпретирующего подхода / В.З. Демьянков // Вопросы языкознания. - 1994. - № 4. - С. 17-33.
23. Звегинцев В.А. Предложение и его отношение к языку и речи / Владимир Андреевич Звегинцев. - М.: Изд-во МГУ, 1976. - 307 с.
24. Золотова Г.А. Коммуникативные аспекты русского синтаксиса / Галина Александровна Золотова. - М.: Едиториал УРСС, 2003. - 367 с.
25. Иссерс О.С. Коммуникативные стратегии и тактики русской речи / Оксана Сергеевна Иссерс. - М.: Едиториал УРСС, 2002. - 284 с.
26. Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс / Владимир Ильич Карасик. - Волгоград: Перемена, 2002. - 477 с.
27. Караулов Ю.Н. Ассоциативная грамматика русского языка / Юрий Николаевич Караулов. - М.: Наука, 1993. - 420 с.
28. Караулов Ю.Н. Русский язык и языковая личность / Юрий Ни- Караулов. - М.: Наука, 1987. - 264 с.
29. Кашкин В.Б. Введение в теорию коммуникации: Учеб. пособие. Воронеж: Изд-во ВГТУ, 2000. 175 с.
30. Ключев Е.В. Речевая коммуникация / Евгений Васильевич Ключев. - М.: ПРИОР, 1998. - 224 с.
31. Колеснікова І.А. Діалектика номінального та узуального в професійному дискурсі / Ірина Анатоліївна Колеснікова. - К.: ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана", 2008. - 248 с.
32. Коммуникативные стратегии и тактики в медиадискурсе : учебное пособие / Н.Г. Нестерова, Т.Е. Арсеньева, О.В. Булгакова и др. ; отв. ред. Н.Г. Нестерова ; Томский государственный университет. – Томск : Томский государственный университет, 2011. – 176 с.
33. Котлярова Т. Я. Введение в теорию коммуникации. Учебно-методическое пособие. Челябинский государственный университет. Костанай 2013. 325 с.
34. Красных В.В. К вопросу о лингвокогнитивных аспектах коммуникативного акта / В.В. Красных // Научные доклады филологического факультета МГУ. - 1998. - Вып. 2. - 240 с.
35. Красных В.В. Основы психолингвистики и теории коммуникации / Виктория Владимировна Красных. - М.: ИТДГК "Гнозис", 2001. - С. 137-140.
36. Красных В.В. Анализ дискурса / В.В. Красных // Культурные слои во фразеологизмах и дискурсивных практиках: статьи. - 2004. - С. 242-250.
37. Крейдлин Г.Е. Невербальная семиотика: Язык тела и естественный язык / Григорий Ефимович Крейдлин. - М.: Новое литератур- обозрение, 2002. - 592 с.
38. Крысин Л.П. О речевом поведении человека в малых социальных общностях (постановка вопроса) / Леонид Петрович Крысин // Язык и личность. - 1989. - С. 78-86.
39. Лабунская В. А. Невербальное поведение / Вера Александровна Ла-бунская. - Ростов-на-Дону: Изд-во Ростовск. ун-та, 1986. - 135 с.
40. Макаров М.Л. Интерпретативный анализ дискурса в малой группе / Михаил Львович Макаров. - Тверь: Тверск. гос. ун-т., 1998. - 200 с.
41. Мечковская Н.Б. Общее языкознание: Структурная и социальная типология языков / Нина Борисовна Мечковская. – Мн.: Амалфея, 2000. – 368 с.
42. Милевская Т.В. О понятии "дискурс" в русле коммуникативного подхода / Т.В. Милевская // Материалы Международной научно-практической конференции ["Коммуникация: теория и практика в различных социальных контекстах

- "Коммуникация–2002" ("Communication Across Differences")]. – Пятигорск: ПГЛУ, 2002. – Ч. 1. – С. 188–190.
43. Молотаева Н.В. Категория пресуппозиции и её реализация в русском художественном тексте / Н.В. Молотаева // Русское языкознание. – 1991. – № 23. – С. 82–87.
44. Николаева Ж.В. Основы теории коммуникации: Учебное пособие. Издательство ВСГТУ, 2004. г. Улан – Удэ. 274 с.
45. Падучева Е.В. Высказывание и его соотнесенность с действительностью (референциальные аспекты семантики местоимений) / Елена Викторовна Падучева. – М.: Наука, 1985. – 271 с.
46. Почепцов. Г.Г. Теорія комунікації / Георгій Георгійович Почепцов. – К.: ВЦ "Київський університет", 1999. – С. 75–126.
47. Роль человеческого фактора в языке: Язык и картина мира / [сост.: Б.А. Серебренников, Е. С. Кубрякова, В. И. Постовалова и др.]. – М.: Наука, 1988. – 216 с.
48. Седов К.Ф. Дискурс и личность: эволюция коммуникативной компетенции / Константин Федорович Седов. – М.: Лабиринт, 2004. – 320 с.
49. Седов К.Ф. Структура устного дискурса и становление языковой личности: грамматический и прагмалингвистический аспекты / Константин Федорович Седов. – Саратов: Изд-во Саратовск. пед. ин-та, 1998. – 112 с.
50. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / Олена Олександрівна Селіванова. – Полтава: Довкілля, 2006. – 716 с.
51. Селіванова О.О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики (ана-літичний огляд) / Олена Олександрівна Селіванова. – К.: Фитосоцио-центр, 1999. – 148 с.
52. Серль Дж. Основные понятия исчисления речевых актов / Дж. Серль, Д. Вандервекен // Новое в зарубежной лингвистике. – 1986. – Вып. 18. – С. 242–263.
53. Сєрякова І.І. Лінгвістичний аспект невербальної поведінки / І. І. Сєрякова // Наука і сучасність. – 2000. – Вип. 1. – Ч. 2. – С. 241–250.
54. Сиротинина О.Б. Некоторые размышления по поводу терминов "речевой жанр" и "риторический жанр" / О.Б. Сиротинина // Жанры речи. – 1999. – Вып. 2. – С. 26–31.
55. Солощук Л.В. Вербальні і невербальні компоненти комунікації в англomовному дискурсі / Людмила Василівна Солощук. – Харків: Константа, 2006. – 300 с.
56. Стернин И.А. Коммуникативное поведение младшего школьника / И.А. Стернин. – Воронеж: Истоки, 2000. – 195 с.
57. Стернин И.А. Модели описания коммуникативного поведения / И.А. Стернин. – Воронеж: ВГУ, 2000. – 27 с.
58. Стернин И.А. Коммуникативное сознание, коммуникативное поведение и межкультурная коммуникация / Иосиф Абрамович Стернин // Межкультурная коммуникация и проблемы национальной идентичности. – 2002. – С. 21–28.
59. Стернин И.А. О понятии коммуникативного поведения / И.А. Стернин // Kommunikativ-funktionale Sprachbetrachtung. – Halle, 1989. – S. 279–282.
60. Тер-Минасова С.Г. Язык и межкультурная коммуникация: учебное пособие / Светлана Григорьевна Тер-Минасова. - М.: Слово/Slovo, 2000. - 624 с.
61. Чарыкова, О. Н., Попова, З. Д., Стернин, И.А. Основы теории языка и коммуникации [Текст]: учебное пособие для бакалавров / О.Н. Чарыкова, З.Д. Попова, И.А. Стернин. – М.: Флинта: Наука, 2012. – 312 с.
62. Словарь по межкультурной коммуникации: понятия и персоналии [Текст]: словарь / сост. В. Г. Зинченко. – М.: ФЛИНТА, 2010. – 136 с.
63. Шмелева Т.В. Речевой жанр: опыт общелингвистического осмысления / Т.В. Шмелева // Collegium. – 1995. – № 1–2. – С. 57–71.
64. Gumperz J.J. Communicative Competence / John J. Gumperz // Sociolinguistics. – 1997. – P. 39–48.

65. Helbig G. Linguistische Theorien der Moderne // Gerhard Helbig. – Berlin: Weidler Buchverlag, 2002. 394 S.
66. Hymes D. On Communicative Competence / D. Hymes // Socio-linguistics. – 1972. – P. 269–293.
67. Jakobson, R. The Framework of Language / Roman Jakobson. – East Lansing: University of Michigan Press, 1980. – 132 p.
68. Schwarz-Friesel Monika. 2007. Sprache und Emotion. Tübingen: A. Francke. xii, 401 S
69. Studia Linguistica. Збірник наукових праць / Відп. ред. І.О. Голубовська. – Vol. V (I, II), 2011. – С. 319–387.
- <http://www.aber.ac.uk/media/Functions/mcs.html>
- <http://library.thinkquest.org/26451/newmenu.html>
- <http://www.icahdq.org/>
- <http://cios.org/www/comweb.htm>
- <http://carmen.artsci.washington.edu/propaganda/contents.htm>
- <http://www.smartbiz.com/sbs/cats/comm.htm>
- <http://ukanaix.cc.ukans.edu/~sypherh/bc/>
- <http://www.lcc.whecn.edu/sfo/default.htm>
- <http://www.uark.edu/~aca/studies.html>
- <http://www.jou.ufl.edu/commres/crc.htm>

Викладач: Корольова Н.О.